తెలుగు సాహిత్యంలో స్ట్రీల పాటలు

ఇల్లిందల నరస్వతీ దేవి

ో ప్రైదంణుల్ నృపశాసనంబులు సుహృద్విజ్ఞాపంబుల్ పురా, ఉంటాయి. నిత్య జీవితములో సందర్భోచితములుగా రచించ ణాది గ్రాంథము లంగవాజన విలాసాలాపతీలా నమ, పాడుర్భావము లౌర కావ్యములు కర్తమో్యపదేశ క్రియా, వాద ప్రత్రియ లెన్న రావ్యమహీయల్ చర్హించగా శక్యమే"

అన్నాడు రామరాజభూషణుడు. పేదములు ద్వాభుసమ్మిత ములనీ, పురాణములు మిత్రసమ్మితములనీ, కావ్యములు కాంతా సమ్మితములను పొద్దలు! విఖజించినారు. కావ్యములు రెండు విధము లసీ నిర్వచించినారు. పద్య కావ్యములసీ, గద్య కావ్యములసీ. సంగీత సహావాసము లేని సాహిత్యము సరస్వతీదేవి సంపూర్ణ న్వరూపము కాజాలదని పెద్దల క్రవచనము. అట్టి నంగీత సాహిత్య సమ్మేళనమే పదకవిత్వము. ఈ పదకవిత్వము బిడ్డల తొలి పలుకులవలె మధురాతి మధురములు. ఈ (శేణికిచెందినవి స్త్రీల పాటలు.

ఈ పాటలు నులభ్శెలిలో పండిత పామర జనానందకర ముగా రచింపబడినవి. స్ర్మీ విధ్యు క్త ధర్మములను,లౌకిక జ్ఞానమును, పురాణ పరిచియమును, చార్తక విశేషములను, పేదాంత తత్వము లను, వైద్య విషయములను మన స్థాచినులు ఆధిక విద్యాప్తతులు ాని మీలకు ఈ పాటల మూలమున బోధచేసినటు కనబడుతుంది. ఈ పాటలనిండా భాకతీయ సంస్కృతి, నాగరికత, ప్రాచీన సంప దాముములు పెల్లవలై ప్రవహిస్తూ ఉంటాయి. పు గ్రకములు చేత బట్టి చడుపుకొను తీరికలేనివారికీ, అక్రజ్ఞానము లేనివారికీ ఈ పాటల రూపమున చక్కని విద్యాబోధ జరిగినట్లు కనబడుతుంది. ఆ కాలములో చయోజన విద్యాహ్యాప్తి ఈవిధముగా సాగుతూ త్రీలలో చక్క-ని విజ్ఞానవ్యాప్తి కలిగేది. పాటలన్నీ కథారూ పము నుండి కథాపై చి@ి పదపై చిత్రులతో నిండిపున్నాయి.

మ్రీల కంఠన్వర నాళములకు (Vocal Chords) ఆధిక శ్వమ కలిగినట్లయితే గర్భాశయమునకు హాని కలుగుతుందని ౖపాచీనుల నారు. ఆందువల్ల ఢ్రీల శారీరక నిర్మాణము ననుసరించి హానికర ములు కానటువంటి రాగములతో సునాయానముగా పాడుటకు అనుకూలముగా రచించినారు. ఈ పాటలస్స్ట్రీ శుభరాగముతో కరిసిన పరపల్లవి గల పాటలు. సాధారణముగా మధ్యమస్థాయిలో తత్వములతో నిండి ఉన్న దీపాట:

్రసహంతి సమయములలో (శ్రీకృష్ణ జననము అను పాట పాడుతూ ఉంటారు. దీనిలో చౌరసారలో ఉన్న దేవకీదేవికి (శ్రీకృష్ణుడు జన్మించటము. దేవకే వసుదేవులకు కంసునివలన భయము, కంసునీ దుష్టత్వము, త్రీకృమ్లని బాల్యట్రీడలు, కంసవధ మొదలైన విషయములు వర్ణింపబడి ఉన్నాయి. ఈ మాదిరిలో ్రిరామ జననము ఆను పాట ఉన్నది.

జోలపాటలు, లాలిపాటలు పసిబిడ్డలకు పాడే పాటలు. పీనిలో లాలిపాటలు ఏడ్పే విడ్డలను నమాధాన పెట్టుతూ లాలిస్తూ పాడేవి. జోలపాటలు విడ్డలను నిదురపుచ్చటానికి పాడేవి. "శిశు ే్వ్లై పశుర్వే త్ర్మిపే త్రిగానరసం పణిః" అన్నట్లుగా పసిబిద్దలు గానమాధుర్యమునకు ముగ్గులే ఆకర్షింపబడుతారు. నిద్ర కనుకూల మైన (శ్రీరాగములోను, కాలసూచక రాగమైన ఆనందఖైరవిలోను ఈ పాటలను పాడుతూ ఉంటారు. ఆదిగాక పండ్లురాని పనిబిడ్డలకు ్రవటోధకరములైన విషయముల**ను, జోలపాటల రూ**చము**న** నిత్యమూ పాడి బిడ్డలకు బోధచేయవలెనన్న ముఖ్యోదైళము ఇమిడి ఉన్నది. విభిన్న కాలములలో కాలానుగుణములైన మార్పులను చేయుట్రై అపతారము నెత్తిన పరమాత్యకు, ప్రకృతి మాయలో పడి, విధ్యు క్త ధర్మమును మరచిపోకుండ ఉండటానికి బాల్యములో, దేవతలచే (పేరితులైన తలిదండులు వెనుకటి అవతారఘట్లములను పాడి. జ్ఞాపకము చేసినట్లు కొన్ని పాటలవలన మనకు తెలుస్తున్నది.

నిదురించే మనను శాంతిని కోరుతుందనీ, గాథ నుష్ షిలో ఏకత్వ సుఖమూ, శాంతి ఉంటాయి కనుక ఆ సమయములో బిడ్డల ఆత్మను (పభోధించుతూ, దేహధారియైన జీవుడు పరమాత్మ లోని ఒక అంగమస్, కర్తవృము నిర్దేశించుతూ గానము చేయటము ఆచారమైనది. అదిగాక బిడ్డలు నిదురించేటప్పుడు గారి, ధూశి సవ్మకము. ఈ కారణములపల్లనే (పణవమును మ్రీలకు నిషేధించి సౌకకుండనూ, వారి అంతఃకరణను (పజ్వరింప చేయటానికి ఆఖండమైన ఆత్మ సంస్కృతిని బిడ్డలకు కలిగించటానికీ ఈ పాటలు తోడ్నడుతాయి. అందుకొరకే పురాణగాథలు, ప్రగాథలు, ఈ పాటలలో ఇమిడి ఉన్నాయి. వాటిలో ముఖ్యమైనది పేదాంత

254

జో అద్యుతానంద జోజో ముకుండా రార పరమానంద రామ గోవించా

జొలుత ట్రహ్మాండంబు కొట్టి గావించీ నాలుగు పేదాల గొలును లమరించ్_, బలులైన ఛజిరాజు పాన్పుగావించీ చెలుల డోలికలోన చేర్పి లాలించీ

తొమ్మిద్ వాకిక్ల తొజై లోపలనూ తూరులను ఆడుగురు సాధు లైదుగురూ ఆందులో ముగ్గురు మూర్తులున్నారూ

పట్టవలె ఆర్గురిని పదిలంబుగాను కట్టవలె ముగ్గువుని కదలపంశగను ఉంచవలె ఒక్క-రిని హృత్క_మలమందూ

ఓంకార మనిమేటి ఒక రొమైకోనూ తత్వమని అనియేటి చరువలం దరటి పేడు,—తో పాపడిని ఏర్పాటుచేసీ ఏము భువనముల వా రేకమై పాచ తలుపు దగ్గర పాటలు ద్వారమున కాపతల స్వామి-ఇవకల ిజో దేవి- మధ్య తలపులు బంధింపబడి ఉంటాయి. స్వామి తలుపులు తొరపమని అంటాడు. ఆమె తెరవనంటుంది. ఆయన మాటలను ఆమె నమ్మనంటుంది. అవతార ఘట్టములను ఏకరుపుపెట్టి నేను ఆదినారాయణుడను తలుపు తీయమని స్వామి అడగటము-దేవి-

ಚ್ಚ್ ಕ್

a a

జో అచ్యు

....sfsf....

నేను ఆదిలమ్మీనని అలిగి మూతి బిగించటమూ కడకు స్వామి అనునయపు వాక్యాలతో దేవి తలుపులను తీయించటము జరుగుతుంది.

పరునపాటలు పదినగారిమీదనూ, జావగారిమీదనూ, వియ్యాల వారిమీదను పరునతోకూడిన హాస్యరనముకో నిండి ఉంటాయి.

సామాన్యముగా ఈ పాటలలో నక్యభామాదేవిసీ, ఆది లమ్మీసీ పేరొడ్డంటారు. తలుపులు తీయమనటములో హృదయ కవాటము తెరుపుమన్న ఆర్థము స్ఫురించుతూ ఉంటుంది.

అప్పగింతల పాటలు.....ఇవి కరుణారన భూయిష్మైనవి. కన్యక తలిదం[డులు తమ బిడ్డను అత్తమామలకు భర్తకు వివాహ మైన తరువాత ఆప్పగించునపుడు పాడేవి.

> కోశలూ మీ సౌమ్ము కొడుకు మీ సౌమ్ము ఆరవారినికన్న అలనంతెనమ్మ సిరివంటి కోశలు మరువంటి కొడుకు మగువరో నీ కాగ్య మహిమ యేమమ్మూ మా కాలకాడు-మీ కాలయౌ సుమ్మీ మొల్లగా నేర్పుకో పని నేర్పవమ్మా ఇటువంటిదే మరొకటి చాడుకలో ఉన్నది. అత్తగారమ్మ-ఆరడి సేముకమ్మ పత్తులు వత్తకమ్మ ఒత్తిగిలి ఉంతపమ్మ

అని దైన్యముతో ప్రార్థించునట్లుగా ఉంటాయి. మరికొన్ని బిడ్డను ఆత్తవారింటికి పంపునపుడు చెప్పు సూక్తులు,

> ఆ క్రమామల మాట ఆడి దాటనాదు బొరుగిండ్లు కొన్నడు హోరాడు నుమ్మ్మ్ మరదులు జావలు పరిహనించగను చిన్నటోరాదన్ను చిన్నారి చిలుక పరులతో వలుమారు ఖాషించరాడు అండు డైన ఆతిలోగిచేయంయైన ేవడమా డైనను జాదరియైన ఈశ్వరుం దశరుగా ఇంక సేవించు పెనిమి నే యొక దైవమని చూడకమ్మా మాకు ననకే కైని మరి తేకునుమ్మ పృట్టిలు గాదన్ను హొలకుల కవని ఆ కృట్ట నిర్యంగా అంలల కొవుకు.....

నవరంభాలతో కూడిన మానవ దేహంలోపల క్రూరులైన ఆరుగురు అనగా రామ క్రోధ లోభ మొంహ మద మాత్సర్యములనే అరిషడ్వర్గములను ఆరికట్టి, సాధులనబడు పంచేంటియములను ని[గహించి, ముగ్గురు మూర్పలైన సత్వరణస్థమో గుణములసు కట్టడిచేసి హృదయకమలములో పరమాత్మను నిలుపుకొనమని ఈ జోలపాటలోని భావము. అఖండమైన ఆత్మనంస్కృతి కలగజేయ టానికి, మధురస్వరముతో, మంగళకర్మైన రాగములో మృదు మధుర గాథలను వినిపించటమూ——"జోజో" అనటములో "నీ వెవరని అనుకుంటున్నావో, నీది పరమాత్మ స్వరూపము సుమాః" అని హెచ్చరించటమూ మానప నైజములోని బలహీనతను అరి క్టే మార్గములను బోధిస్తూ, ఆధ్యాత్మిక శిక్షణను ఆ పసిపాపలకు ఇవ్వటంలో ఆధ్యాత్మికముతో కూడిన ఈశ్వరీయి జ్ఞానమును బాల్యములోనే ప్రారంఖించ పలెననునది, మన ప్రాచీనుల ఆదర్భ మని సువ్య క్త మవుతున్నది. వీర గాథలను, మానవ ధర్మములను, అవతార ఘట్టములను జోల పాటలలో ఇమిడ్సి, బిడ్డలను నిదుర పుచ్చటాని కైపాటటంలో అ్రమరకీటన్యాయముగా వారిని వీరులనుగా సిద్ధము చేయువలెనని స్టాపీసుల ఆశయమని మనకు తెలుస్తున్నది. పొండ్రి పాటలలో నలుగుపాటలు, గండపు పూత పాటలు, బూవం ణంతిపాటలు, వరునపాటలు. ఆప్పగింతల పాటలు, తలుపు దగ్గర పాటలు, మంగళహారతులు చిత్ర పెచిత్రములుగా పుంటాయు.

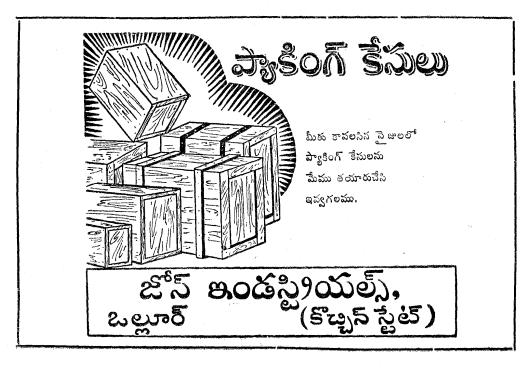
బూడం బంతిపాటలు భోజనములవద్ద పాడేవి. పీటిలో భోజన వదార్థములు, వియ్యాలవారింట కొలుకలు, విందు పై భవము పర్షించబడి వినోదకరముగా పుంటాయి.

జ్ఞూన్ 1952

పుట్టింటనుండి అత్తవారింటికి పెక్టటము 💩 జీవితములో ముఖ్యఘట్టము. కన్యక అత్తవారింటికి వెళ్లునప్పడు ఆ కాలములో వయాను చాలా అల్పము. ఆ చిన్న జాలిక మట్లు మర్యాదలతో అ త్వారింట—తనతోటివారిని తనకం కు పెద్దవారిని మన్నించుతూ అత్త మాములను తరిదండు లనుకొని భక్తిగౌరపముతో సేవిం చుతూ సేవకులకు తలలోని నాలుకవలె మెలగుతూ ఉండవలసి యుంటుంది. పీరందరూ ఒక ఎత్తూ పెనిమిటి ఒక్కడూ ఒక ఎత్తూ. ఆత డెటువంటివాడైనా దేవునివలె ఖావించి...అతడినే సమ్ముకొని జీవించటమూ...ఆతడి అడుపు ఆజ్ఞలలో ఉండి కను సమ్నలలో మెలగటమూ....మ్మీ ధర్మము. కనుక ఆ సూక్తులను ఏమరకుండా బాల్యమునుండి ఉగ్దుపాలతో నూరిపోన్తూ ఉండేవారు. ఇప్పడు వృశ్శాష్త్రజ్ఞాలు భిన్నజాతి కొమ్మను తీసుకొనివచ్చి మరి యొక చెట్టుకు కలపటమూ—అది చిగిర్చి పుష్పించటమూ ఈ కాల ములో మనము చూస్తున్నాము. క్రొత్తగా అతకబడిన కొమ్మ మంచి పుష్టికలదయి అతికించబడిన క్రమము నక్రమమైనట్లయితేనే అది చిగొర్చి పుష్పించటము జరుగుతుంది. ఆ భావమే 🐧 జీవిత ములో వర్గిస్తుంది. ఆ బాలికకు ఎంత విద్యా సంస్కారము... జైనమూ ఉందే బాల్యములో వరాయివారిని ఆత్మీయులుగా ఖావించి మొలగగలదు. నిజముగా డ్రీ జీవితము ఆసిధారా వ్రతముప౦టివన్

ఈ పాటలు మనకు చేయినోళ్ళతో చాటుతాయి. పెండ్లి సందర్భ ములో ఆలుకపాటలు...చెండ్లపాటలు మొదలైనవి సందర్భోచిత ముగా ఉంటాయి.

ఇవిగాక ఫ్రీలు తీరిక సమయములలో పాడుకొంటూ ఉండేవి పీటికం కొ పెద్దపాటలు. వాటిలో ధర్మరాజు జూడము క్రసిద్ధమైన భారతకథ. రాజనూయాగానంతరము దుర్యోధనునిచే (పేరితుడైన ధర్మరాజు మాయజూడములో రాజ్యమును, తమ్ములనూ ఖార్యనూ మయజూదములో రాజ్యమును, తమ్ములనూ ఖార్యనూ వజముగాపెట్టి ఓడిపోతాడు, అప్పుడు రారాజు లైకదిని నథలోనికి ఈ కిప్పించి బైకెడీ వస్త్రాశిక్షుక్తుంది. ఈ నందడిలో అంధుడైన వృద్ధరాజు లైకెదికి కోరిన వరము లిచ్చి పంపుతాడు. ఈ కథలో బైకెడీ కాలితో పాచికలను తోన్నూ పండెము పేసినదనీ తమ రాజ్యమును తిరిగి గెలుమకొన్నదనీ వివరించబడి ఉన్నది. దీనిలో లష్మిడేవికి జేశ్రహైదేవికి జరిగిన వివాదము బాలా యింతిగా ఉంటుంది. ప్రాచీన సాంక్షడాయములకు ఆచారములకు వ్యతిరేకించి నడచినట్లుయితే దార్యమ్మను సంక్షమిస్తుందనీ వివరించి యున్నది. లష్మీడేవికి లోకోత్రర తేజోధర్మ నిరకుడైన ధర్మరాజును గురించి జేశ్రహైదేవితో చెప్పుతుంది.

ఆతికి పీడినయాప్టై యాగడపలను తానౌన్నడును గాని దాటడే రాజు దివ్వలేని గృహాముదెన కూడనెందు మాడు,…ల దరపుచు మాడడే రాజా సినాడ లేనింట నిలువడే రాజు 🕯 ధర్మనందను నెడబాయులేను పడ్పాతము నుంది పలుకడొ రాజం ఏ ధర్మనందను నెడబాయులేను జంటగా ఫెండ్లిండ్లు సల్పడే రాజు ఏ ధర్మనందను నెడబాయంలేను

అని చర్చిస్తుంది.

లక్ష్మణదేవర నవ్వు-రావణ వధానంతరము త్రీరామ చం[దుడు అయోధ్యాపురము |పపేశించిన తరువాత జరిగిన విచి|త సంఘటన యుది. ఒకనాడు (శ్రీరాము చందుడు పెన్నెల జయలులో నిండు కొలువు దీర్చియుండగా ఆయన సమీపముననున్న లక్ష్మణుడు చక్కున నమ్ముతాడు. ఆతని నమ్మ ఆ సభలో పెద్ద కలవరమును ్రేపుతుంది. సఖాగదులందరు ఆత్మ పరీశలు చేసుకొని తమలోగల దోషములకే అక్షుణస్వామి నవ్వియు౦డవచ్చునని సిగ్ధుపడి తలలు పౌల్చుకుంటారు.

తనలోన శశిమౌశి తలఖిోసి నట్లు జాలరీ ప్రిథుల నీలి కన్యకను ಜಡಲೆ ತ್ರೀರಸುನ ಮುಡಿವಿಕೌಂಟಿಸನಿ తలచి అక్కణమూ రై జా నప్పొననుచు కౌలువులో శంకరుడు తల పంచుకొనెను.

ఈవిధముగా నభ కలవరపడి ఏకోతుండగా (శ్రీరామచం¦దు నికి తమ్ముని ఆహాతుకమైన నవ్వు కోపకారణమైనది. తమ్ముని మీద పట్లరాని ఆగ్రాహము కలిగ్నినది. తల నరుకుటకు సిద్ధపడినాడు. ఆప్పడు లక్ష్మణస్వామి. సీతారాములు అడవిలో యుండగా రాత్రి మేళ క్రూర మృగ దాధ లేకుండా వారి నిదరిని కాపాడడముకొరకు తాను నిద్దను విసర్టించి సేవించినాడనీ——ఇపుడయాధ్యాపురము రాగానే తనకు కునుకువచ్చినదనీ అదే నవ్విన కారణమని తెలిపి నాడు. ఈ పాటలో జ్రీరామచండ్రునికి సోదరునిమీదగల వాత్సల్య మును లక్ష్మణుని ట్రాతృభ_క్తి వర్ణనాతీతములు.

ఈర్మిళాదేవి నిద్ర—త్రీరామ లక్ష్ములు పైదేహితో అడవుల నేగినపుడు ఊర్మిళాదేవి గాధనుషు ప్రిలో వారు తిరిగివచ్చే వరకు ఉంటుంది. త్రీరామ పట్టాఖిషేకమైన తరువాత లక్ష్మీణున్ చిన్నబోయిన ముఖమును గమనించి వదినెగారు — మరదిని ఊర్కిళాంతఃపురములోనికి పంపుతుంది. నిద్రమత్తలో ఉన్న ఊర్మిళ——లడ్మణస్వామిని పురుషునిగా ఖావించి—పరష్టీని గోరి చెడిపోయినవారి పేరులస్నీ ఏకరువు పెట్టి-మా అక్క మరిది జూన్ 1952

డంటుంది. లక్షణుడు నవృక్కొని, తాము అడవులలో అనేక కష్ట ములు పడివచ్చినామనీ. తానే లక్ష్ణస్వామినని అంటాడు. ఆమె ఆ నిద్రమత్తులో ధీరులవలె మీ రిద్దరన్నదమ్ములుండగా మా ఆక్క రాండనుల పాలుపడటము ఎట్లా సంభవించింది? అని ట్రామి తుంది. లక్ష్మణస్వామి జరిగిన కథను చెపుతాడు. ఆమె కది పగటి కలగా తోస్తుంది. కాని సీతమ్మ, ఆగ్నిడ్రపేశము మాట వినగానే ది' పడకమ్ద లోచి భూర్పుంటుంది. ఈకథ చాలా రమణియు మం.గా వర్ణింపణడినది.

సత్యభామ నరసము—ఇది సత్యాకృష్ణుల శృంగార కేశీ విలాసము. (శ్రీకృష్ణుడు మాటలతోనూ, వాగ్డానములతోనూ తనకు సత్యమీద గల ప్రేమను ఋజువుపరచుకొని, ఆమెకు నిపేదించు కుంటాడు. కాని ఆమె నమ్మదు. కడకు ఆమె పాదాలను మరొక సారి స్పృశించ తలపడుతాడు. ఆమెను సమ్మతించటానికి పేయి పన్నాగాలు పన్నుతాడు. అద్దమువలె నున్న ఆమె హృదయములో నవతుల ముత్తిబిందాలు ప్రతి నిముషమూ కనబడుతుంటాయి. ఆమె జీవితము నమ్మకము లేని స్వామికి నుఖము లేనన్నట్లుగా ఉంటుంది. ఆమె మనఃబ్రవృత్తి తెలిసిన గోపాలుని చేషలస్నీ కొండా చేక్కలు. వారిద్దరి వాదగలతో శృంగార రసము చిప్పిలుతూ ఉටటාටයි ఈ పౌట,

ధర్మాంగద చర్చిత — ఈ కథ అభూత కల్పనలతో నిండి పున్నదని పండితుల ఆభ్రిపాయము. సత్యాసత్యముల వివాదం ఎట్లున్నా ఈ పాట మాత్రము చాలా కాలమునుంచి స్థాపచారములో ఉన్నది. కా ్తీకమానములో నాగచతుర్తినాడు ఈ పాటను స్మరించని వారుండరు. స్త్రీ జీవితములో దీశ్ర ఎంతటి ఘనకార్యములనైనా చేయించగలదను నమ్మకమును పుట్టించగల యిది మానపులకు పాములు పుట్టటమూ, తరిదం[డుల దుఃఖమూ, మం[తి ఆలోచన, అమాయకురాలైన బాలికను దానికి వివాహము చేయటము, ఆ బాలిక పాముతో పుణ్యజేత్రములన్ని తిరి**గి—పతికి మానుష** రూపము నిప్పించటమూ మొదలైన అద్భుత కరుణారనముల నొలికించే గాథ యుది.

కుశలవకుచ్చల చర్మిత — రాముని పత్ని అయిన సీతమ్మ కరుణామయగాథ యిది. ఉత్తరరామాయణములోని సీతాపరిత్యాగ ఘట్లమూ—సీతమ్మ దుఃఖము త్రీరాముని హృదయపేదన—కుశ లపులకు—________ చెప్పిన రామాయణ కథానాయకుడైన రాముని మీద కోపము—అశ్వ మేధయాగము—కుశలవుల రామాయణ సంకీర్వనమూ—వర్లనాతీతము. లంకాయాగము శ్రీరాముడు రావ ణునితో చేసిన యుద్దమును వివరించిన పాట యుది.

ఉప్పకోనము వచ్చి ను**.గిపుడా** నేను కప్పరమును **గో**లోపైతిని.

అని లక్ష్యణుడు మూర్చవడినపుడు (శ్రీరాముని విలావము మొదలైన సంఘటనలతో వింతిఉంటుంది. గిరాగా గౌర్ నంచాడము సవతుల వాదనలతో వింతగా ఉంటుంది. గోపుపాట—తనను టుంగపచ్చిన పులికి గోపు తన విడ్డలకు పాలిచ్చి శిరిగి వస్తానని వాగ్దానము చేసి ఇంటికి పొత్తకుంది. ఆ దూడంలకు యిక ముందు తల్లి లేకపోతుందిగదా అని దుశించుతుంది. ఇదుగుపౌరుగు ఆపు లకు ఆ దూడలను అప్పగించుతుంది. కళ్ళనీళ్ళతో. తడబడుచున్న పాదములతో పులిని సమ్మీపించి తనను ఆహారముగా దీసుకొమ్మం టుండి, గాని దాని నత్యనంధతకు వ్యామమంలోని త్రౌర్యము, పశుత్వము నశించి. మానపత్వమును దాటి దేవత్వము కలుగుతుంది. ఈ పాట కరుణారన భూయుడ్డమునది.

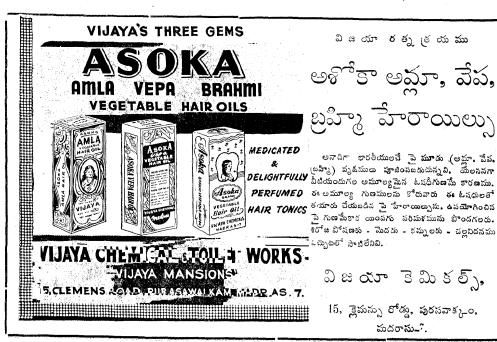
కూ నలమ్మ సంక్రీరైన మనునది సుమతీ శతకమువంటినీతి బోధాత్మకమైనది.

అన్నమిచ్చినవాని - అతిమ నిచ్చినవాని అపహినించిన హానిని ఓ కూనలమాృ దురో8ధనుడు ఖోగి-ధర్మరాశార హోగి— ఆర్జునుం దేయోగి ఓ కూనలమ్మాం ఎంత చేసినవాని కంఠ భలమేగాని చింత పేయుగ నేల ఓ కూనలమ్మా——

ఇవిగాక ఇంకనూ అనేక పాటలు-నత్యా ద్రౌవధినంవాదము-ఐరావతము-తులసీ మహాత్మ్యము-కుచేలోపాఖ్యానము-గుహా భర తుల అగ్నిస్టపేశము-చెంచీత పాట-మొదలైన ట్రీల పాటలు అనేకముగా స్థవారములో ఉన్నాయి.

ఇవన్నీ నులభమైన మనోహర కైరిలో, మధుర భావ ములతో, నముచితోవమానములతో, అముశృతమైన విజ్ఞానముతో. మంగశకరమైన రాగములో ఉన్నాయి. ఇవి చాలా కాలము వాకాస్త్రి హిత్యముగా నిలిబిహోయినందువలన తప్పల కుప్పలైనవి. వాటిని ఆమిధముగానే తప్పల తడకలుగా అచ్చుపేసి అంజా కొక పృ స్థకము పంతున బెట్టికిందకూడ అమ్మకము సాగించుచున్నారు. ఆ వద క రైల దివ్యనామములను మనము తెలసికొనలేము. కాని మండితు లైనవారు వాటిని సరిచేసి చక్కాగా ముద్రంచి భ్యారమువకు తీసి కొని రావలసిన జాధ్యత వహించినట్లయున ఆ పాటలలోని విజ్ఞా నము చక్కాగా భ్యారములోనికి రాగలవనటములో సందేహము లేదు.

[జనగామ హిందీ [పేమీమండలి వార్షికోత్సవంనాటి బ్రహంగం]

Source: Press Academy Website, Kinnera Magazine, June 1952

Disclaimer: This SELECTIVE topic/article/write-up of Illindala Saraswati Devi gaaru is nostalgic. It has been posted here to increase the availability of some rare, forgotten and precious material for appreciation by a wider audience.

No intention what so ever of copy right violation is involved.

Request for removal of any copyrighted material, by the owner, will be promptly complied with due apologies.

Maganti Vamsi Mohan http://www.maganti.org/